

Одеська обласна організація

Інформаційний бюлетень

№ 14

березень 2021 р.

Доплати за роботи з деззасобами

Доплати за роботи з деззасобами

Умови, у яких працівники використовують дезінфекційні засоби (далі — деззасоби) — особливі. Робота з ними шкодить здоров'ю того, хто з ними працює. Тож недарма законодавство передбачає компенсацію за роботу в особливих умовах — доплату за те, що працівники використовують деззасоби та прибирають туалети.

Які нормативи передбачають доплату?

Умови оплати праці працівників бюджетної сфери затверджує постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 №1298. Серед доплат, які передбачає [Постанова № 1298](#) є доплата працівникам за те, що вони використовують в роботі деззасоби, — у розмірі 10% посадового (місячного) окладу. Таку ж доплату можуть отримати і працівники, які прибирають туалети.

Аналогічну норму встановлювати працівникам такі доплати передбачають галузеві угоди, накази міністерств, які визначають умови оплати праці працівників закладів та установ освіти, науки, культури, охорони здоров'я, соціального захисту тощо. Зокрема, такі доплати за роботу в особливих умовах керівники установ мають право встановити працівникам відповідно до:

-Наказу МПСПУ від 05.10.2005 № 308/519 п.3.4.7. Працівникам (у т. ч. молодшим медичним сестрам), які використовують у роботі дезінфікувальні засоби, а також працівникам, які зайняті прибиранням туалетів, установлюється доплата в розмірі 10 відсотків посадового окладу (тарифної ставки);

-Наказу МОНУ від 26.09.2005 №557;

-наказ МКУ від 18.10.2005 №745 п.2 г) за використання в роботі дезінфікувальних засобів, а також працівникам, які зайняті прибиранням туалетів, - у розмірі 10 відсотків посадового (місячного) окладу;

Утім, жоден з цих нормативно-правових актів **не визначає критеріїв**, відповідно до яких керівник установи має встановити таку доплату та категорії осіб, яким вона належить. Тому на практиці виникає багато запитань як правильно її встановити.

Як правильно встановити?

Відповідь на запитання кому і за що встановити доплату містить **колективний договір установи**. Адже він належить до локальних документів, які регулюють виробничі, трудові та соціально-економічні відносини та узгоджують інтереси працівників та роботодавців (ст.1 Закону України №3356 «Про колективні договори та угоди»). Щоб правильно

встановити таку доплату, пропонуємо переглянути відповіді на найпоширеніші запитання бухгалтерів.

Як компенсувати роботу працівників в особливих умовах

Чи можна прибиральнику встановити дві окремі доплати: за використання в роботі деззасобів та прибирання туалетів по 10% за кожен?

Ні, не можна. Це одна і та ж доплата, яку керівник встановлює працівникам за переліком посад, що затверджені колективним договором, у межах коштів на оплату праці, якщо такі роботи включені до посадових обов'язків працівників. Посадові обов'язки можуть передбачати певні види робіт коли працівник використовує деззасоби, або прибирає туалети і використовує деззасоби, або просто прибирає туалети. На це вказує Мінсоцполітики в листі від 17.03.2017 № 737/0/101-17/28.

Чи залежить розмір доплати від часу роботи з деззасобами?

Нормативні акти не передбачають залежності розміру доплати працівникам, які використовують у роботі деззасоби від часу їхньої роботи з цими засобами. На це вказує Мінсоцполітики в листі від 13.08.2018 № 1310/0/102-18.

Чи обов'язково проводити атестацію робочих місць працівникам за умовами праці, щоб встановити доплату за використання в роботі деззасобів?

Щоб встановити працівникам доплату за те, що вони використовують в роботі деззасоби, атестацію робочих місць за умовами праці **проводити не потрібно**. Конкретний перелік посад працівників, яким виплачують таку доплату визначайте в колективному договорі, а в посадових обов'язках працівників передбачайте такі роботи.

Чи виплачувати працівникам, які прибирають туалети доплату в розмірі 10% посадового окладу, якщо деззасоби установа не закуповувала?

На практиці працівники прибирають туалети і не використовують деззасоби через те, що установа не може їх закупити. Тому встановлювати працівникам доплату за використання в роботі деззасобів дійсно немає підстав.

Утім, прибиральники службових приміщень згідно з посадовими інструкціями прибирають туалети не залежно від того, чи є в наявності деззасоби.

Отже, встановлювати прибиральнику службових приміщень доплати в розмірі 10% посадового окладу можна, якщо він прибирає туалети. На це вказує Мінсоцполітики в листі від 17.03.2017 № 737/0/101-17/28.

За яких умов виплачувати працівникам доплату за те, що вони використовують в роботі деззасоби та прибирають туалети

Керівник установи має право встановити доплату працівникам якщо:

- посадові інструкції працівників, які визначають їх посадові обов'язки, передбачають такі роботи;

- виплата цієї доплати входить у межі коштів, які передбачає кошторис на оплату праці на відповідний період;

- посади, які обумовлюють, що працівники використовують у роботі деззасоби або прибирають туалети, затверджені колективним договором.

На що звертають увагу ревізори

Як установа дотримується законодавства про працю, чи правомірно нараховує працівникам доплати і надбавки, перевіряють ревізори. Аби доплати працівникам за те, що вони використовують у роботі дезінфікувальні засоби та прибирають туалети, ревізори не визнали незаконними, пропонуємо ознайомитися з порушеннями, які ревізори зазначили в актах ревізії ваших колег.

Ревізори можуть визнати доплати **незаконними, якщо:**

- бухгалтер нарахував доплату без наказу керівника;

- колективний договір не містить переліку посад, які мають право на доплату;

- бухгалтер нарахував доплату працівникам, посадові інструкції яких не передбачають роботи, за які встановлюють доплати;

- відсутні в обліку установи деззасоби.

Коли не погоджуватись з висновками ревізорів

Ревізори, аби зафіксувати якнайбільше порушень, ретельно переглядають документи в пошуках можливої помилки. А якщо не знаходять, можуть і вигадати. Головне, аби бухгалтер підписав акт ревізії без заперечень.

Службові особи установ зобов'язані виконувати законні вимоги ревізорів.

Але бухгалтери все ж таки намагаються знайти істину і відстояти інтереси установи.

Наведемо приклад порушення, з яким погоджуватись не потрібно. А якщо ревізор наполягатиме, то повідомте йому, що установа підпише акт ревізії із запереченнями і подаватиме позов до суду.

Наприклад, ревізори виявили, що в установі за браком коштів деззасоби не купували, або купували рідко. Вони повідомили бухгалтера і керівника установи, що доплати виплачували незаконно. Періоди, коли такі засоби не рахувалися в обліку, відстежити просто. Відповідно ревізори вимагають під час ревізії повернути незаконно нараховані кошти до бюджету.

Як діяти?

Не можна погоджуватися з таким висновком ревізорів, а тим більше повертати суми доплати до бюджету. Якщо ви погодитеся з ревізорами і зробите все, як вони сказали, прочитаєте в акті ревізії, що допустили порушення, коли нараховували зарплату працівникам.

Єдиний правильний вихід в такій ситуації — надати ревізору обґрунтовані пояснення, для яких він уже заздалегідь підготує відповідний бланк. Ревізори часто вдаються до хитрощів, аби зафіксувати більше порушень, то і ви дійте відповідно. Напишіть в поясненні, що незалежно від того, що деззасоби не закуповали або закуповували нерегулярно, працівник використовував їх в роботі. Свої аргументи підкріпіть ще й поясненнями свідків. За таких умов ревізори змінять свою позицію і нараховану доплату не визнають незаконною. Бо знають, що коли такі справи розглядають суди, завжди захищають інтереси працівника. Свої аргументи підкріпіть судовими рішеннями: справа № 1903/2551/2012 від 27.12.2012 та справа № 825/2262/16 від 18.01.2017, у яких суд відмовив ревізорам у задоволенні позову.

*Підготувала завідувач відділу соціально-економічного захисту працівників
Подгорець В.В.
Тел.0676544235*